

**УТВЪРЖДАВАМ,
РЕКТОР НА НХА:
ПРОФ. ГЕОРГИ ЯНКОВ**

**ПРАВИЛНИК НА НХА ЗА ПРИЛАГАНЕ
НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Първа глава

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С настоящия правилник се урежда прилагането в Националната художествена академия на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за приложението на ЗРАСРБ.

Чл. 1а. (1) Кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ трябва да отговорят на съответните минимални национални изисквания към научната, преподавателската и художественотворческата дейност, определени в ППЗРАСРБ по научни области и/или професионални направления за всяка научна степен и за всяка академична длъжност въз основа на показателите по чл. 2б, ал. 2 от ЗРАСРБ.

(2) НХА може да определи и допълнителни изисквания към кандидатите за заемане на академични длъжности при спазване на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ.

Чл. 2. (1) Оценяването на дисертационен труд и на кандидатите за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се извършва само за лицата, които отговарят на съответните минимални национални изисквания.

(2) Оценката за съответствие с минималните национални изисквания и с допълнителните изисквания по чл. 1а, ал. 2, както и оценяването на резултати, научен принос и оригиналност на представените трудове, на дисертационните трудове за придобиване на научни степени и на кандидатите за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се извършва от научно жури, създадено и функциониращо при условията и по реда на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ.

(3) При избор на научно жури се определя и по един външен и един вътрешен резервен член.

(4) Не могат да се провеждат заседания на журито в намален състав. Отказът на член на журито от участие в заседание по неуважителни причини или отказът за полагане на подпис в протокола се установява с подписите на присъстващите членове на журито и не е основание за спиране на процедурата. На мястото на отказалия да присъства член на журито заседава съответният резервен член.

(5) Решенията на журито може да се вземат и неприсъствено при отсъствието на не повече от един член на журито без председателя, като в тези случаи обсъждането и гласуването се извършват чрез съответните технически средства.

Чл. 3. НХА подава информация за конкурсите за прием на редовни и задочни докторанти, както и за заемането на академичните длъжности в акредитираното от Националната агенция за оценяване и акредитация професионално направление и специалности, която се изпраща до НАЦИД за публикуване не по-късно от 7 дни след решението на АС за обявяване на конкурс

Глава втора

ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ И НАУЧНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР НА ИЗКУСТВОЗНАНИЕТО“

Раздел I

Прием и обучение на докторанти

Чл. 4. (1) За докторанти могат да кандидатстват лица с придобита образователноквалификационна степен „магистър“.

(2) Обучението за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ се осъществява в редовна, в задочна, в самостоятелна или в дистанционна форма на обучение. Редовната и самостоятелната форма на обучение са с продължителност до 3 години, а задочната и дистанционната – до 4 години.

(3) За докторанти могат да кандидатстват и чужденци, които не владеят български език, като поемат разходите си за явяване на изпит с преводач, за превод на дисертационния труд и за защита с превод от заклет преводач.

(4) Обучението в докторантура се извършва по акредитирани от НАОА докторски програми.

(5) Обучението в докторантура се извършва в първично звено (катедра) на НХА, където има поне едно хабилитирано лице в съответното акредитирано професионално направление.

(6) Образователната и научна степен „доктор“ може да се придобива и в условия на съвместно ръководство от български ръководител в НХА, получил акредитация за обучение в образователната и научна степен „доктор“ от НАОА, и чуждестранен ръководител от акредитирано в съответната държава висше училище или научна организация за обучение в образователната и научна степен „доктор“ или съответстващата ѝ степен, при условията и по реда на ЗРАСРБ и на този правилник.

Чл. 5. (1) Приемът в редовна или задочна докторантура се извършва с конкурс, който се провежда не по-рано от един месец след изтичането на срока за подаване на документи

(2) Конкурсът се обявява в „Държавен вестник“, в НАЦИД и на интернет страницата на НХА.

(3) Кандидатите за докторантура подават следните документи в двумесечен срок от обявяване на конкурса:

1. Молба до Ректора (съдържаща заявка за чуждия език, по който кандидатът ще държи изпит)

2. Диплома за завършена о.к.с. „магистър“

3. Професионална автобиография (CV)

Чл. 6. (1) Допускането на кандидатите до участие в конкурса се извършва от комисия, включваща декана на съответния факултет, ръководителя на съответната катедра от катедрите по обявените конкурси, с председател заместник-ректора по учебната дейност, назначена със заповед на ректора на НХА.

(2) Комисията по ал. 1 разглежда документите на кандидатите за съответствие с изискванията за допустимост на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане и на настоящия правилник на НХА, като взема решение за допускане в 20-дневен срок след изтичането на срока за подаване на документи.

(3) Ръководителят на съответния факултет уведомява писмено кандидатите за резултатите от допускането им до участие в конкурса, като за недопуснатите кандидати се посочват и мотивите за недопускането им.

(4) Допуснатите кандидати се уведомяват за датата на изпитите, като уведомлението съдържа и списък на въпросите за изпита по специалността.

Уведомлението по ал. 3 се изпраща най-късно един месец преди датата на първия изпит.

Чл. 7. (1) Недопуснатите до участие в конкурса кандидати могат в 7-дневен срок от датата на уведомяването да направят възражение до декана на съответния факултет.

(2) Деканът на факултета възлага на нова комисия от трима души – хабилитирани лица, да се произнесе по възражението. Въз основа на доклада на комисията деканът взема окончателно решение в 10-дневен срок от получаване на възражението.

Чл. 8. (1) Конкурсът включва писмен и устен изпит по специалността и по чужд език, избран от кандидата. До устен изпит се допускат кандидати, които са получили оценка най-малко Мн. Добър (4.50), а издържали изпитите са получили обща оценка Мн. Добър (5.00). Изпитът по чужд език се счита издържан при оценка не по-малко от Добър (4.00) Той се взема предвид, ако има класирани кандидати с еднакъв бал от изпитите по специалността.

(2) Изпитите по специалността се провеждат от тричленна комисия, включваща ръководителя на катедрата и двама хабилитирани преподаватели от същата или друга катедра, а по избория от кандидата чужд език – ръководителя на катедрата и двама преподаватели по език.

(3) Хабилитираният състав на съответния факултетен съвет взема решение за зачисляване на успешно издържалите конкурса кандидати. В решението се посочва и научният ръководител на докторанта, който се избира по предложение на съвета на катедрата. За научен ръководител се избира хабилитирано лице.

Чл. 9. (1) Приемът в самостоятелна форма на обучение на докторанти, разработили в основната част дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, се извършва без изпит през цялата академична година.

(2) Кандидатът подава в съответната катедра проект на дисертационния труд, разработен в основната му част, библиография и творческа автобиография.

(3) Кандидатите съгласно чл.17, ал.4, направление Б представят в съответната катедра освен проект на докторския труд, творческа автобиография и портфолио с най-представителните си произведения.

(4) Представената част от дисертационния труд, портфолиото и творческата автобиография – съгл. чл.3, се обсъжда от съвета на катедрата в присъствието на кандидата. Ако съветът на катедрата приеме работата на кандидата, ръководителят на катедрата прави предложение до декана на факултета за

зачисляване в докторантура със самостоятелна форма на обучение, както и за темата на дисертацията, научен ръководител и научен консултант, и представя индивидуалния учебен план за работа на докторанта.

(5) Въз основа на предложението по ал.3 хабилитираният състав на факултетния съвет в рамките на заседанието взема решение за зачисляване на докторанта, като утвърждава темата на дисертационния труд, научния ръководител и индивидуалния учебен план на докторанта.

Чл. 10. Въз основа на решението на факултетния съвет по чл.8 ал.3 и чл.9, ал.4 ректорът на НХА издава заповед за зачисляване на докторанта. В заповедта се посочват: формата на докторантурата; катедрата, в която се организира обучението; срока на обучение; темата на дисертационния труд; научната област или научните области, а в случаите по чл. 8, ал.3 – научния ръководител, по чл.9, ал.4 – научния консултант.

Чл. 11. Лица, завършили чуждестранни висши училища, могат да кандидатстват за докторанти, след като придобитото висше образование им бъде признато по реда на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 69 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 25 и 79 от 2009 г. и бр. 59 от 2010 г.), при условията и по реда, предвидени в Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Р България и Правилника на НХА.

Чл. 12. (1) Лица, които не са български граждани и не са граждани на други държави членки на Европейския съюз, и на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария могат да кандидатстват и да се обучават в докторантура:

1. в изпълнение на междуправителствените спогодби за образователен, културен и научен обмен;
2. съгласно актове на Министерския съвет;
3. при условията на чл. 21, ал.5 и чл. 95, ал.7 от Закона за висше образование (с платено обучение).

(2) Кандидатите по ал.1, т.1 и 2 се приемат при условията и по реда, определени в съответната спогодба или в акта на МС, съгласувано с НХА

(3) Лицата по ал.1, т.3 се приемат при условията и по реда, определени в правилника за дейността на НХА

(4) Лицата по ал. 1 могат да кандидатстват за докторанти и при условията и по реда за приемане на българските граждани, ако:

1. имат статут на постоянно пребиваващи на територията на Република България;
2. имат статут на бежанци;
3. са от българска народност.

Чл. 13. (1) Кандидатите за докторанти по чл. 12, ал. 1 подават следните документи:

1. формуляр или заявление, съдържащо кратки биографични данни, степента на владение на чужди езици;
2. копие от документа за висше образование, от който да е видно, че кандидатът притежава магистърска степен;
3. медицинско свидетелство, издадено в срок един месец преди датата на кандидатстването и заверено от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства;
4. списък на публикациите, ако има такива;
5. копие от документите за гражданство;
6. удостоверение за признато висше образование, ако дипломата е издадена от чуждестранно висше училище;
7. две снимки.
8. Документите по ал. 1, т. 2 и 3 трябва да бъдат легализирани, преведени и заверени в съответствие с разпоредбите на международните договори на Република България с държавата, в която са издадени, а при липса на такива – по общия ред за легализациите, преводите и заверките на документи и други книжа.

(2) Кандидатите по чл. 12, ал. 1, т. 1 и 2 подават документите по ал. 1 в Министерството на образованието и науката.

(3) Кандидатите по чл. 12, ал. 1, т. 3 подават документите по ал. 1 в НХА.

Чл. 14. (1) НХА изпраща в Министерството на образованието и науката документите на одобрените от тях кандидати по чл. 12, ал. 1, т. 3 – граждани на държави, за които се изисква издаване на виза за дългосрочно пребиваване в Република България, както и информацията относно:

1. лични данни на кандидата – имената по паспорт на латиница, дата на раждане, място на раждане, гражданство;
2. наименование на научната специалност, образователна и научна степен, форма и срок на обучение;

3. информация за езиковата и специализираната подготовка – степен на владеене на български език, наименование на основното звено, в което ще се проведе подготовката, продължителност на обучението;

4. годишна такса за обучение и за езиковата и специализираната подготовка;

5. номер на банковата сметка на НХА, по която следва да бъде преведена таксата за обучение или за езиковата и специализираната подготовка.

(2) Министерството на образованието и науката издава Удостоверение за приемане на кандидатите за обучение в Република България и писмено уведомява за това Министерството на външните работи и дирекция „Миграция“ на Министерството на вътрешните работи. Удостоверението е валидно само за учебната година, за която е издадено.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2019 г.) Лицата, кандидатстващи при условията на чл. 95, ал. 8 и 10 от Закона за висшето образование, заплащат таксите за обучение, след като са получили виза вид „D“ и са пристигнали в Република България.

Чл. 15. (1) Ректорът НХА издава заповед за зачисляване на одобрените кандидати за докторанти по чл. 12, ал. 1.

(2) В случай, че местата, утвърдени от МОН за обучение на докторанти, финансирано от държавата, не се заемат, НХА обявява II прием само за тези места. Приемът се извършва съгласно чл. 5, чл. 6, чл. 8 и чл. 10 от настоящия правилник.

(3) НХА писмено уведомява Министерството на образованието и науката за записаните докторанти по ал. 1 и 2.

Чл. 16. (1) Обучението на докторантите включва следните дейности:

1. научноизследователска и художественотворческа дейност;

2. посещение и участие в работата на курсове (семинари, индивидуални консултации от докторско ниво);

3. командировки в страната и чужбина с научноизследователска цел;

4. преподавателска дейност, участие в научни форуми (национални и/или международни);

5. изпити за докторски минимум

6. осъществяване на минимум две научни публикации по темата на дисертацията в специализирани научни издания;

7. разработване на докторска дисертация.

Чл. 17. (1) Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален учебен план.

(2) Учебният план се изготвя от докторантите и научните им ръководители и се обсъжда и утвърждава от факултетния съвет.

(3) Индивидуалният учебен план определя насочеността на докторантурата и се състои от общ учебен план за целия период на обучение и работен план по години.

Индивидуалният учебен план съдържа:

1. темата на дисертационния труд;
2. разпределението на всички дейности по години;
3. изпитите и сроковете за полагането им (на основание на акредитиран учебен план);
4. посещенията на определен цикъл лекции и упражнения (по акредитирания учебен план), участието в курсове, семинари, конференции и други публични научни изяви; етапите и сроковете за подготовка на дисертационния труд.
5. Насочеността на докторантурата може да бъде проведена в две направления, в зависимост от спецификите на конкретната изследователска дейност:

А) – научно изкуствоведско проучване на различни проблеми от историята и теорията на изкуството (характерно за теоретичните или теоретико-практическите специалности). При тази насоченост дисертационният труд има изцяло теоретичен (текстови) характер (в препоръчителен обем между 170 и 220 стр.), придружен със съответните илюстративни приложения.

Б) – научно и практическо проучване на определен проблем или проблеми, характерни за различните видове изящни, приложни изкуства и дизайн, изучавани в НХА. Този тип насоченост на докторантурата се характеризира със съчетаването на аналитичното проучване на избраната проблематика (текстова част) и актуалните художествени реализации на автора в тази посока (представяне чрез изложба или друг тип демонстрация). Практическите творчески търсения и оригиналните постижения на автора следва да бъдат поставени в контекста на общозначими проблеми в съответната област на изкуството. Съотношението на теоретичната и практическата част се определя във всеки конкретен случай от съвета на съответната катедра (като текстовата част е в препоръчителен обем не по-малко от 100 стр.). Провеждането на докторантура в това направление се отнася за докторанти, приети по смисъла на чл. 9 от настоящия правилник.

6. Възможността за започване на докторатура в самостоятелна форма на обучение по направление „Б“ става по предложение на катедрените съвети. Решението се взема след обсъждане на разширено заседание на КС с участието на двама хабилитирани преподаватели от ФКК, външни за съответната катедра. Предложението се обсъжда от факултетната комисия по качество на обучение, която предлага решение, основано на протокола от обсъждането в катедрата и писмени становища от представителите на ФКК, запознати със съдържанието на материала и присъствали на обсъждането в катедрата. Решението се утвърждава от факултетния съвет.

7. За докторантите на самостоятелна форма на обучение (ако провеждат докторантура по направление „Б“ художествената (практическа) част не подлежи на хронологически ограничения. Те трябва да предоставят портфолио и автобиография, съдържаща творческата им активност и степен на професионална реализация.

8. Докторантите трябва да вземат активно участие в изготвянето на индивидуалния им учебен план. В него те (съвместно с научния ръководител и одобрението на катедрения съвет) планират провеждането на лекции, работни ателиета, изложби и други практически реализации, участието в конференции и други присъщи на съответната специалност дейности. В индивидуалния учебен план се предвиждат и публикациите по темата на дисертацията за съответната година.

9. Преподавателите на основен трудов договор в НХА, след зачисляването им в докторантура със самостоятелна форма на обучение, изработват индивидуален план с редуциран брой на изпитите по преценка на катедрата (докторантският минимум да съдържа не по-малко от два), в която се провежда докторантурата.

Промяна в темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 6 месеца преди датата на заседанието на катедрата за предварителното обсъждане.

10. Промяната се извършва със заповед на ректора на НХА въз основа на решение на факултетния съвет по предложение на съвета на катедрата.

Чл. 18. Докторантите полагат изпитите по индивидуалния учебен план пред назначени от ръководителя на приемащото структурно звено комисии в състав от най-малко 3 хабилитирани лица и с участието на научния ръководител на докторанта.

Чл. 19. (1) Докторантите се атестират от факултетния съвет в края на всяка академична година. Докторантите представят пред катедрения съвет отчет за извършваните дейности, който съдържа научна част (докладване на получените

резултати) и отчет за изпълнението на индивидуалния план, съпътствани с документи за взети изпити по акредитиран учебен план.

(2) Научният ръководител дава писмено мнение и оценка за работата на докторантите пред съвета на катедрата.

(3) Научният ръководител предлага съвместно с докторантите конкретизация на индивидуалния учебен план на докторанта през следващата година

(4) Катедреният съвет приема:

1. писмено становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта;
2. писмено предложение за атестация на докторантите;
3. писмено предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година;
4. писмени препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата, като при необходимост препоръчва конкретизация на темата или смяна на научния ръководител.

(5) при отрицателна атестация съгл. ал.1 докторантурата се прекратява.

(6) Предложението по ал.4, т.2 и 3 и по ал.5 се утвърждава от факултетния съвет.

Чл. 20. (1) Освен отчитането по реда на чл. 19 редовните докторанти отчитат своята работа в края на всеки семестър пред ръководителя на катедрата (в края на годината пред декана на факултета), като представят доклади за изпълнението на индивидуалния им учебен план, към който се прилагат:

1. отчет за работата, извършена по дисертационния труд придружен със справка от УМО за докторския минимум, заверен от научния ръководител и потвърден с доказателствен материал;
2. отчет за преподавателската работа, заверен от УМО.

(2) Въз основа на отчетите по ал.1 деканът на факултета представя доклад до ректора за изпълнението на задължителните изисквания по чл. 16 от редовните докторанти.

Чл. 21. Докторантите имат право да прекъсват обучението си и да го продължават с молба до ректора за срок от шест месеца по уважителни причини (болест, пътуване в чужбина и др.), и при независещи от докторанта, осуетяващи работата му обстоятелства. По време на прекъсването докторантът не получава стипендия. Нейното получаване се възстановява след прекъсването.

Раздел II

Условия и ред за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Чл. 22. (1) Образователната и научна степен „доктор“ се присъжда на лица, които притежават образователно-квалификационната степен „магистър“ и отговарят на минималните национални изисквания, след обучение в докторантура и успешна защита на дисертационен труд при условията и по реда на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и настоящия правилник.

(2) В срок до един месец след изтичането на срока на обучение катедрата предлага на факултетния съвет докторантът да бъде отчислен с право или без право на защита.

(3) Докторантът придобива право на защита след изпълнение на дейностите по обучението, успешно полагане на изпитите, определени в индивидуалния учебен план, и подготвен в значителна степен дисертационен труд.

(4) Факултетният съвет се произнася с решение по предложението на първичното звено по ал.2 на първото си заседание след заседанието на катедрата.

(5) Правото на защита може да бъде упражнено не по-късно от 5 години след решението на факултетния съвет по ал. 4.

(6) Докторантите се отчисляват със заповед на ректора на НХА.

Чл. 23. До защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ се допуска докторант, който е отчислен с право на защита и отговаря на минималните национални изисквания.

Чл. 24. Дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на НХА, приети на заседание на Академичен съвет. Писменият дисертационен труд трябва да съдържа: заглавна страница, съдържание, увод, изложение, заключение – резюме на получените резултати с декларация за оригиналност (справка за приносите на дисертационния труд), библиография.

Чл. 25. (1) Докторантът представя дисертацията и материалите си на научния ръководител, който преценява готовността за защита, като е длъжен да се произнесе в едномесечен срок от представянето на дисертационния труд.

(2) При отрицателна оценка на научния ръководител, както и при непроизнасяне в срока по ал. 1 докторантът може да отнесе въпроса за разглеждане пред съвета на катедрата, който се произнася окончателно за готовността за защита.

(3) При положителна оценка на готовността на докторанта за защита на дисертационния си труд, научният ръководител предлага на съвета на катедрата откриване на процедура за предварително обсъждане.

(4) Процедурата за предварително обсъждане се провежда пред съвета на катедрата.

Чл. 26. (1) При провеждане на процедурата по ал. 3 на чл. 25 се обсъжда дисертацията, представена от докторанта и всички материали и се взема решение от катедрения съвет за готовността за защита пред научно жури.

(2) При положително решение за готовността за защита катедреният съвет обсъжда и прави предложение за състава на научното жури. Научният ръководител и докторантът задължително участват в обсъждането на състава на научното жури и могат да дават свои предложения за членове.

(3) Ръководителят на катедрата представя доклад до декана на факултета за взетите решения по ал.1 и 2.

Чл. 27. (1) След положително решение за готовността за защита на катедрения съвет ръководителят на катедрата го докладва в съответния факултетен съвет за утвърждаване.

(2) Въз основа на предложението на катедрата, хабилитираният състав на факултетния съвет, в срок не по-късно от един месец след катедреното предложение, определя научното жури и прави предложение до ректора на НХА за утвърждаване на състава му, както и за дата на защитата.

(3) В седемдневен срок от предложението на факултетния съвет по ал.2, ректорът на НХА със заповед утвърждава научното жури.

Чл. 28. Научното жури е в състав пет хабилитирани лица в съответната научна област или научни области по темата на дисертацията. Най-малко един от членовете на журито е професор. Трима от членовете на научното жури са външни за НХА. Научният ръководител не може да бъде член на журито. За председател на научното жури се определя вътрешен член – лице, заемащо академична длъжност от състава на НХА.

Чл. 29. (1) Членовете на журито изготвят две рецензии и три становища. Една от рецензиите задължително се изготвя от външен за НХА член на журито. Рецензиите и становищата завършват с положителна или отрицателна оценка и се предават в Учебно-методичния отдел до 3 месеца от избора на научното жури. При непредаването им в този срок неизпълненият задълженията си член на научното жури се заменя с резервния член или ако той вече е ангажиран се избира нов, спазвайки процедурата.

(2) Рецензиите, становищата и авторефератът на дисертацията се публикуват на интернет страницата на НХА.

Чл. 30. (1) Научното жури провежда открито заседание за защитата на дисертационния труд на кандидата, който е допуснат до защита, след изтичане на едномесечния срок от публикуването на автореферата, рецензиите и становищата.

(2) Защитата се провежда в присъствието на хабилитираните членове на съответния факултетен съвет.

(3) На откритото заседание по ал.1:

1. председателят на научното жури представя докторанта;
2. докторантът прави кратко изложение на основните резултати от дисертационния си труд;
3. членовете на научното жури представят рецензиите и становищата си;
4. членовете на журито и всеки от присъстващите на публичната защита могат да задават въпроси и да правят изказвания;
5. всеки член на научното жури публично обявява своята оценка – положителна или отрицателна;
6. председателят на научното жури обявява резултата от защитата.

(4) За успешно защитен се счита дисертационният труд, получил на защитата три или повече положителни оценки от членовете на научното жури.

(5) Неуспешно защитената дисертация се връща за преработване. Ако кандидатът желае до една година след датата на връщането се открива нова процедура за защита. Втората процедура за защита е окончателна.

Чл. 31. (1) Образователната и научна степен „доктор“ се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

(2) Образователната и научна степен „доктор“ се удостоверява с диплома, която се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език.

(3) Дипломата по ал.2 се издава по единен образец, утвърден от министъра на образованието и науката и се изпраща в МОН за регистриране в тридневен срок след издаването ѝ.

(4) НХА изпраща в Националния център за информация и документация в електронен и печатен вариант информация за защитените докторски дисертации заедно с копие от тях и авторефератите на дисертациите.

(5) В двуседмичен срок от присъждането на научната степен в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ се изпраща по един екземпляр от дисертационния труд и автореферата към него.

Раздел III

Условия и ред за придобиване на научната степен „доктор на изкуствознанието“

Чл. 32. Научната степен „доктор на изкуствознанието“ се присъжда на лица, които притежават образователната и научна степен „доктор“, отговарят на съответните минимални национални изисквания, след успешна защита на дисертационен труд при условията и по реда на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото прилагане.

Чл. 33. (1) Дисертационният труд за придобиване на научна степен „доктор на изкуствознанието“ трябва да съдържа теоретични обобщения и решения на големи научни или научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката.

(2) Дисертационният труд по ал. 1 се подготвя самостоятелно и не може да повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на представения за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Чл. 34. Кандидатът предлага дисертационния труд по чл. 33 и автореферата в катедрата за обсъждане, което се извършва в негово присъствие. Ако катедреният съвет приеме работата на кандидата, ръководителят на катедрата предлага на факултетния съвет да открие процедура за предварително обсъждане.

Чл. 35. (1) Процедурата за предварително обсъждане се провежда пред съвета на катедрата. При провеждане на процедурата за предварително обсъждане кандидатът представя дисертацията си и автореферат за обсъждане

(2) Съветът на катедрата взема решение за готовността за защита на дисертацията пред научно жури.

(3) След положително решение на съвета на катедрата кандидатът подава документи в научния съвет на НХА.

Чл. 36. (1) Защитата на дисертационния труд се провежда пред научно жури в състав от седем хабилитирани лица. Най-малко трима от членовете са професори. Четирима от членовете са външни лица за НХА.

(2) Определянето и утвърждаването на членовете на научното жури, както и определянето на дата за защитата се извършват в Научния съвет на НХА по реда на чл. 26 и 27 на настоящия правилник.

(3) До защита на дисертационен труд се допускат кандидатите за придобиване на научна степен „доктор на науките“, които отговорят на съответните минимални национални изисквания.

Чл. 37. (1) Трима от членовете на научното жури, двама от които са професори, изготвят рецензии. Поне една от рецензиите е външно за НХА лице. Останалите членове на научното жури изготвят становища.

(2) Рецензиите и становищата завършват с положителна или отрицателна оценка и се предават в Учебно-методичния отдел до 3 месеца след избора на научното жури. При непредаването им в този срок неизпълнилият задълженията си член на научното жури се заменя с резервния член или ако той вече е ангажиран се избира нов, спазвайки процедурата.

(3) Рецензиите, становищата и авторефератът на дисертацията се публикуват на интернет страницата на НХА.

Чл. 38. (1) За защита се прилагат съответно разпоредбите на чл. 30, ал. 1, 2 и 3 на настоящия правилник.

(2) За успешно защитен се счита дисертационният труд, получил най-малко четири положителни оценки като всеки член на журито публично обявява своята оценка.

(3) Незащитена дисертация се връща за преработване. Ако кандидатът желае не покъсно от една година след датата на връщането се обявява нова процедура за защита. Втората процедура за защита е окончателна.

Чл. 39. (1) Научната степен „доктор на изкуствознанието“ се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

(2) Научната степен „доктор на изкуствознанието“ се удостоверява с диплома, по единен образец, утвърден от министъра на образованието и науката, която се издава при условията и по реда на чл. 31, ал. 2 от настоящия правилник и се изпраща за регистриране в МОН чрез НАЦИД в 3-дневен срок след издаването ѝ.

(3) НХА изпраща в Националния център за информация и документация в електронен и печатен вариант информация за защитените докторски дисертации заедно с копие от тях и авторефератите на дисертациите.

(4) В двуседмичен срок от присъждането на научната степен в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ се изпраща по един екземпляр от дисертационния труд и автореферата към него.

Глава трета

ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ

Раздел I

Условия и ред за заемане на академичната длъжност „асистент“

Чл. 40. (1) На длъжност „асистент“ може да бъде назначен докторант, отчислен с право на защита, но незавършил процедурата по защита на дисертационния си труд или получил образователната и научна степен „доктор“. Назначаването се извършва от ректора на НХА по предложение на катедрата и факултетния съвет, на трудов договор за срок не по-дълъг от две години.

(2) На длъжност асистент може да бъде назначено и лице, което е редовен докторант първа или втора година. В този случай той преминава на задочна докторантура и се назначава на трудов договор за срок не по дълъг от четири години.

(3) На длъжност „асистент“ може да бъде назначено и лице, което не е докторант. Назначаването се извършва от ректора на НХА по предложение на катедрата и факултетния съвет, на трудов договор за срок не по-дълъг от пет години.

(4) В срока на договора лицето, заемащо длъжността „асистент“, предприема действия за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, което означава, че е отчислено с право на защита.

(5) След изтичането срока на договора, ако не са изпълнени условията по ал. 4, нов срочен трудов договор със същото лице не може да се сключва.

Раздел II

Условия и ред за заемане на академичната длъжност „главен асистент“

Чл. 41. (1) Академичната длъжност „главен асистент“ се заема само от лице, което отговаря на минималните национални изисквания и на изискванията по чл. 1а., ал.2 и притежава образователната и научна степен „доктор“, която за специалностите от регулираните професии съответства на обявения конкурс.

(2) Длъжността „главен асистент“ се заема от лица с придобита образователна и научна степен „доктор“ и с не по-малко от една година трудов стаж или две години, като хоноруван преподавател в професионално направление 8.2.

(3) Академичната длъжност „главен асистент“ се заема въз основа на конкурс с определени от катедрата условия и избор.

Чл. 42. (1) При окончателната оценка на кандидатите за заемане на академичната длъжност „главен асистент“ се имат предвид следните показатели, ако са приложими за съответната област:

1. учебна работа:

а) аудиторни и извънаудиторни занятия – използване на иновационни и електронни форми на обучение;

б) работа със студенти и докторанти – съвместна работа със студенти в творчески и изследователски проекти;

2. творческа и/или изследователска работа:

а) творческа работа – създаване на произведения на изкуството с национално признание; членство в творческа организация;

б) изследователска работа – участие в изследователски проекти, завършили с научни резултати.

в) творчески изяви – поне една творческа изява на международно признат форум;

г) научни публикации – печатни, както и електронни научни публикации, включително в научния електронен архив на НХА;

д) работа по учебна програма или курс.

(2) При различните художествени специалности в НХА се оценява художественотворческата работа.

Чл. 43. (1) Конкурсът се обявява при условията на чл. 3, ал. 1 от

ЗРАСРБ.

(2) Кандидатите за участие в конкурса подават следните документи в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ:

1. Заявление

2. Автобиография;

3. Диплома за образователната и научна степен „доктор“;

4. Медицинско свидетелство;

5. Свидетелство за съдимост;

6. Удостоверение за стаж по специалността;

7. Списък на творчески изяви, публикации и други форми на художествена или научна проява.

(3) Срокът за подаване на документи за участие в конкурса е не по-кратък от два месеца от обявяването му в „Държавен вестник“.

Чл. 44. (1) До участие в конкурса се допускат кандидатите, които отговарят на законовите изисквания, включително на минималните национални изисквания, и на изискванията по чл. 1а, ал.2.

(2) Изискванията за допустимост с изключение на минималните национални изисквания и на изискванията по чл. 1а, ал.2 се проверяват от комисия, в която се включват ръководителят на приемащото структурно звено, за чиито нужди е конкурсът, и ръководителят на първичното звено, което е направило предложението за конкурс. Председателят и останалите членове на комисията, както и техният общ брой се определят със заповедта на ректора на висшето училище или на ръководителя на научната организация за назначаване на комисията.

(3) Съответствието с минималните национални изисквания и с изискванията по чл. 1а, ал.2 се проверява от научното жури.

(4) Кандидатите се уведомяват писмено за резултата от процедурата по допускане в срок до 14 дни след определяне на журито по чл. 45, ал.1, като на недопуснатите кандидати се съобщават мотивите за отказа.

(5) Допуснатите кандидати се уведомяват писмено за датата, часа и мястото на провеждане на конкурса в срока по ал. 4.

(6) Конкурсът се провежда не по-късно от един месец от изпращане на съобщението по ал. 4

Чл. 45. (1) Конкурсът се провежда от научно жури в състав от пет хабилитирани лица. Двама от членовете на журито са външни за НХА. За председател се определя вътрешен за НХА член на журито.

(2) Съставът на научното жури се определя от Научния съвет на НХА преди изтичане на срока за подаване на документи съгласно обявата в „Държавен вестник“.

(3) Научното жури се утвърждава със заповед на ректора по предложение на катедрата и след определянето му от научния съвет.

Чл. 46. (1) Всеки член на журито оценява с положителна или с отрицателна оценка кандидатите.

(2) Всеки член на журито оценява кандидатите поотделно въз основа на изпълнение на минималните национални изисквания и на изискванията по чл. 1а, ал.2, като членовете на журито рецензират резултатите и приносите и оценяват положително или отрицателно всеки кандидат.

(3) В началото на заключителното заседание кандидатите правят кратко представяне по избрана от тях и от научното жури тема и/или разработена на територията на НХА творческа задача по предложение на катедрата, съответстваща на обявения конкурс.

(4) Не по-късно от 7 дни след провеждането на конкурса председателят на журито представя обобщен доклад заключение за резултатите от конкурса до научния съвет с предложение за избор. Докладът се подписва от всички членове на журито.

(5) При повече от един кандидат, издържал конкурса, научното жури прави мотивирано предложение за избор в доклада си по ал. 4.

Чл. 47. (1) Изборът на „главен асистент“ се провежда от научния съвет не по-късно от 14 дни след получаване на предложението на журито

(2) при изборът пред научния съвет кандидатът представя презентация/изложба

(3) Изборът се провежда с тайно гласуване, като избран е кандидатът с квалифицирано мнозинство (повече от 50% от редуцирания списъчен състав на съвета). Заседанието е редовно ако присъства 2/3 от състава на научния съвет. По уважителни причини, подкрепени с документ е възможно да се редуцира не повече от 1/6 от състава на научния съвет.

(4) В срок до 14 дни след провеждането на избора всеки от кандидатите, явили се на конкурсния изпит, се уведомява писмено за резултата от конкурса и избора.

Чл. 48. Избраните кандидати се назначават от ректора на НХА до един месец от съобщението за избирането им

Раздел III.

Условия и ред за заемане на академичната длъжност „доцент“

Чл. 49. Кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са придобили образователната и научна степен „доктор“, или „доктор на изкуствознанието“ и да имат стаж по професионалното направление не по-малко от две години след това. За преподавателите от НХА на редовен трудов договор съгласно т.2 не се изискват две години стаж след присъждането на

образователната и научна степен „доктор“ или научната степен „доктор на науките“;

2. да са заемали академична длъжност „асистент“, „главен асистент“ или да са били преподаватели, включително хонорувани, в НХА или в друго висше училище или научна организация не по-малко от две години;

3. да са упражнявали художествонотворческа дейност с доказани постижения в своята област.

4. да отговорят на съответните минимални национални изисквания и на изискванията по чл. 1а, ал.2 от ППЗРАС;

5. да нямат доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове

Чл. 50. (1) Кандидатите представят справка за изпълнение на минималните национални изисквания и на изискванията по чл. 1а, ал.2, както и справка за оригиналните научни и/или художественотворчески приноси, към които се прилагат съответните доказателства.

(2) До оценяване се допускат лицата, които отговарят на условията на чл. 49.

Чл. 51. (1) Заемането на академичната длъжност „доцент“ се осъществява въз основа на конкурс и избор. Конкурсът се открива, ако може да се осигури съответната преподавателска натовареност, предвидена съгласно правилник на НХА.

(2) Преподавателската натовареност в НХА включва аудиторна и извънаудиторна заетост и творческа и научноизследователска дейност.

Чл. 52. За обявяването на конкурса, подаването на документи и допускането до участие в конкурса се прилагат съответно разпоредбите на чл. 47 и 48 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 43 и 44, ал. 1 и 2 и 3 от настоящия правилник.

Чл. 53. (1) Конкурсът се провежда от седемчленно научно жури. Трима от членовете на журито са външни за НХА и най-малко трима са професори. На своето първо заседание научното жури избира един от членовете си за председател.

(2) Научното жури се утвърждава със заповед на ректора на НХА по предложение на катедрата и след определянето му от научния съвет.

(3) За изготвяне на рецензии научното жури в 14-дневен срок след изтичане на срока за подаване на документите определя от състава си двама рецензенти, поне единият от които е професор. Останалите членове на научното жури изготвят становища. Рецензиите и становищата завършват с положително или отрицателно заключение за избор на кандидата.

(4) Членовете на научното жури представят в Учебно-методичния отдел рецензиите и становищата си в срок до три месеца от определянето им в състава на научното жури. При непредаването им в този срок неизпълнилият задълженията си член на научното жури се заменя с резервния член или ако той вече е ангажиран се избира нов, спазвайки процедурата.

Чл. 54 (1) Научното жури оценява кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ според изпълнението на условията по чл. 49 и в съответствие с резултатите от справките по чл. 50, ал.1.

(2) При равни условия по ал.1 научното жури взема предвид и общата оценка, получена от оценяването на тези от следните допълнителни показатели, които са приложими за съответната област:

1. свързани с учебната дейност:

а) аудиторни и извънаудиторни занятия; нововъведения в методите на преподаване, осигуряване на занимания в практическа среда извън висшето училище или научната организация;

б) работа със студенти и докторанти, включително съвместна работа със студенти и докторанти в научноизследователски и художественотворчески проекти;

2. свързани с научноизследователската дейност:

а) членство в авторитетна творческа и/или професионална организация в съответната научна област;

б) приложени в практиката резултати от научни изследвания; изобретения и други продукти на интелектуалната собственост;

3. свързани с художественотворческата дейност:

а) участие в проекти; членство в творческа организация;

б) създаване на произведения на изкуството с международно признание.

Чл. 55. (1) Провеждането на конкурса и избора се извършва по реда, предвиден в чл. 27 и 27а от ЗРАСРБ и чл. 47, ал. 1 и 2 на този правилник. Кандидатът представя пред научното жури документация за своята творческа или научна дейност, а пред научния съвет на НХА – творческите си постижения под формата на изложба или научно изследователските си тези с презентация.

(2) В срок до 14 дни след провеждането на избора всеки от кандидатите, допуснати до участие в конкурса, се уведомява писмено за резултата.

(3) Изборът се провежда с тайно гласуване, като избран е кандидатът с квалифицирано мнозинство (повече от 50% от редуцирания списъчен състав на

съвета). Заседанието е редовно ако присъства 2/3 от състава на научния съвет. По уважителни причини, подкрепени с документ е възможно да се редуцира не повече от 1/6 от състава на научния съвет. Редуцира се и участник в конкурса, ако той е член на Научния съвет.

(4) Избраният доцент прави публична презентация или друга творческа проява пред академичната общност на НХА.

Чл. 56. (1) Решението на Научния съвет се утвърждава от Ректора на НХА в тридневен срок след провеждане на избора.

(2) Трудовото правоотношение между НХА и лицето, спечелило конкурса, възникват от деня на утвърждаване на избора от ректора. В едномесечен срок от утвърждаването на избора се сключва трудовият договор.

Раздел IV.

Условия и ред за заемане на академична длъжност „професор“

Чл. 57. (1) Кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ трябва да отговарят на следните условия:

1. да са придобили образователната и научна степен „доктор“ и да имат стаж по професионалното направление не по-малко от пет години след това.

2. да са заемали академичната длъжност „доцент“ в НХА или в друго висше училище или научна организация не по-малко от две академични години, или не по-малко от пет години:

а) да са били преподаватели, включително хонорувани, или членове на научноизследователски екип в НХА или в друго висше училище или научна организация;

б) да са упражнявали художественотворческа дейност;

в) да са били специалисти от практиката и да имат доказани постижения в своята област.

3. за преподавателите от НХА на редовен трудов договор не се изискват пет години стаж след присъждането на образователната и научна степен „доктор“ или научната степен „доктор на науките“, ако са изпълнили изискването на т.2 от настоящата алинея.

5. да са представили други оригинални научноизследователски трудове, публикации, изобретения и други научни и научноприложни разработки или художественотворчески постижения, които се оценяват по съвкупност.

6. да отговорят на минималните национални изисквания и на изискванията по чл. 1а, ал.2;

7. да нямат доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

(2) Кандидатите представят справка за изпълнение на минималните национални изисквания, на изискванията по чл. 1а, ал.2, както и справка за оригиналните научни приноси, към които се прилагат съответните доказателства.

Чл. 58. (1) Научното жури оценява кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ според изпълнението на условията по чл. 57, ал.1 и в съответствие с информацията от справките по чл. 57, ал.2.

(2) До оценяване се допускат лицата, които отговарят на условията на чл. 57, ал.1 и 2.

(3) При равни условия по ал.1 научното жури взема предвид и общата оценка, получена от оценяването на тези от следните допълнителни показатели, които са приложими за съответната област:

1. свързани с учебната дейност:

а) аудиторни и извънаудиторни занятия – споделяне на опита в преподаването и курсовете и супервизия и консултиране на колеги; осигуряване на занимания в практическа среда извън съответното висше училище или научна организация; преподаване по специалността на чужд език;

б) дейност със студенти и докторанти, включително ръководство на докторанти, назначени на преподавателски позиции във висше училище или научна организация;

2. свързани с научноизследователската дейност:

а) ръководство на научноизследователски проекти; създаване на научна група от преподаватели; членство в авторитетна творческа и/или професионална организация в съответната научна област; авторитетни отзиви; създаване на ново направление в науката; създадена научна школа; изнасяне на лекции в чуждестранни университети;

б) приложени в практиката резултати от научни изследвания; изобретения и рационализации;

3. свързани с художественотворческата дейност:

а) участие и ръководство на художественотворчески проект

б) членство в творческа организация; създадена творческа школа; изнасяне на лекции в чуждестранни университети; художественотворчески изяви, включително творчески изяви на международно признати форуми;

в) приложени в практиката резултати от научни изследвания;

г) създаване на произведения на изкуството с международно признание.

Чл. 59. (1) Заемането на академичната длъжност „професор“ се осъществява въз основа на конкурс и избор, проведени при условията и по реда на глава трета, раздел IV от ЗРАСРБ

(2) Научният съвет може да се произнася по процедури за заемане на академичната длъжност „професор“ само ако поне една трета от състава на съвета с право на глас е от лица, заемащи академичната длъжност „професор“ или притежаващи научната степен „доктор на науките“.

(3) Кандидатът представя пред научното жури документация за своята творческа или научна дейност, а пред научния съвет на НХА – творческите си постижения под формата на изложба или научно изследователските си тези с презентация.

(4) В срок до 14 дни след провеждането на избора всеки от кандидатите, допуснати до участие в конкурса, се уведомява писмено за резултата.

(5) Изборът се провежда с тайно гласуване, като избран е кандидатът с квалифицирано мнозинство (повече от 50% от редуцирания списъчен състав на съвета). Заседанието е редовно ако присъства 2/3 от състава на научния съвет. По уважителни причини, подкрепени с документ е възможно да се редуцира не повече от 1/6 от състава на научния съвет. Редуцира се и участник в конкурса, ако той е член на Научния съвет.

(6) Избраният професор прави публична презентация или друга творческа проява пред академичната общност на НХА.

Чл. 60. (1) Решението на Научния съвет се утвърждава от Ректора на НХА в тридневен срок след провеждане на избора.

(2) Трудовото правоотношение между НХА и лицето, спечелило конкурса, възникват от деня на утвърждаване на избора от ректора. В едномесечен срок от утвърждаването на избора се сключва трудовият договор.

Глава IV

ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Чл. 61. (1) НХА предоставя материалната база и поема разходите по зачисляване, обучение и защита на дисертационните трудове на докторантите в редовна и задочна форма на обучение, субсидирано от държавата, в съответствие с диференцираните нормативи за обучение на докторанти, определени от Министерския съвет. Съгласно чл.95 от ЗВО, те заплащат за обучението си такси, определени от МС в годишен размер. Съгласно чл. 95, ал.6,

т.6 на ЗВО от заплащане на такси се освобождават редовните и задочни докторанти, приети за обучение, финансирано от държавата в последните две години на докторантурата.

(2) Докторантите, които са зачислени на самостоятелна подготовка и тези, които са приети по линията на чл.21, ал.5 от ЗВО (платено обучение) заплащат годишна такса, определена от АС на НХА и ползват материалната база на НХА. Поемат и разходите по всички процедури във връзка със защитата на дисертационните им трудове. Съгласно решение на АС, изключение правят преподавателите на основен трудов договор в НХА. Докторантите, които не са придобили право на защита на дисертационния си труд в сроковете за провеждане на докторантурата съгласно чл. 8 от ЗРАСРБ и чл. 32, ал.1, т.3 от Правилника за дейността на НХА заплащат процедурата по защитата самостоятелно.

(3) Чужденци, кандидатстващи при условията на чл.21, ал.5 и чл. 95, ал. 7 от Закона за висшето образование, заплащат таксите за обучение, след като са получили виза вид „D“ и са пристигнали в Република България.

(4) Сумите за обезпечаване на процедурите по ЗРАСРБ са: – по защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“, за научната степен „Доктор на изкуствознанието“ и по конкурси за придобиване на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ – 1 минимална работна заплата (МРЗ) за изплащане на рецензия и 1/4 от МРЗ – за становище.

– заседателни на членовете на научния съвет на НХА, на членовете на научно жури – 20 лева за една процедура, а на председателя на Научното жури и на Научния съвет по 30 лева за едно заседание.

– за провеждане на конкурсен изпит за преподавател по чужд език или спорт – 20 лева за един изпит, за всеки участник.

– заседателни за хабилитирани преподаватели, които не са членове на щатния състав на НХА, назначени за окончателно обсъждане на дисертационен труд, с цел допускането му до защита съгласно чл. 39, ал.1, т.6 от Правилника за дейността на НХА – 30 лева за едно заседание.

(5) Организации, които са заинтересувани от резултатите на съответния дисертационен труд, също могат да предоставят на докторантите материална база и средства, необходими за подпомагане на разработването му.

Чл. 62. (1) Средствата за финансовото и материално осигуряване на разработваните дисертационни трудове се утвърждават ежегодно от Ректора на НХА по видове разходи – за издръжка на обучението, социално-битови разходи.

(2) Финансирането на експерименталната работа за всеки дисертационен труд се извършва по отделни годишни план-сметки (на основание на индивидуалния учебен план), утвърдени от Ректора на НХА.

(3) Създава се приложение към чл. 1а, ал. 1: Минимални национални изисквания към научната, преподавателската и/или художественотворческата или спортната дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ по научни области и/или професионални направления.

Допълнителни и заключителни разпоредби

§ 1. Професионалните направления и научните области по смисъла на правилника се определят съответно на областите на висшето образование и професионалните направления, определени с Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г.

§ 2. Правилникът се приема на основание § 59, ал.2 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

§ 3. (1) Всички права на лицата, като заплащане, предимство при участие в конкурси и други, свързани с научните степени и научните звания, придобити при условията и по реда на отменения Закон за научните степени и научните звания, се запазват.

(2) Трудовите правоотношения на лицата по ал. 1, които към влизането в сила на този закон заемат научно-преподавателска или научна длъжност и притежават научна степен, получена съгласно отменения Закон за научните степени и научните звания, се запазват на следните академични длъжности:

1. за „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“ – на академичната длъжност „главен асистент“;

2. за „доцент“ – на академичната длъжност „доцент“;

3. за „професор“ – на академичната длъжност „професор“.

(3) Трудовите правоотношения на лицата по ал. 2, които към влизането в сила на този закон заемат научно-преподавателска или научна длъжност, но не притежават научна степен, получена съгласно отменения Закон за научните степени и научните звания, се запазват на следните академични длъжности:

1. за „асистент“ – на академичната длъжност „асистент“;

2. за „старши асистент“ и „главен асистент“ – на академичната длъжност „главен асистент“;

3. за „доцент“ – на академичната длъжност „доцент“;

4. за „професор“ – на академичната длъжност „професор“.

Лицата по ал. 3, т.2 се преназначават на академичната длъжност „асистент“, ако в срок (4) до 4 години от влизането в сила на този закон не придобият образователна и научна степен „доктор“.

(5) Лицата, придобили научни степени и звания при условията и по реда на отменения Закон за научните степени и научните звания, запазват научните си звания и научните степени и след като престанат да заемат научни или академични длъжности.

(6) Конкурс за заемане на академичните длъжности се обявяват при финансово осигурена щатна длъжност на базата на приет от АС годишен план за развитие на академичния състав.

(7) 1. Преминаването на лице с академична длъжност от друго акредитирано висше училище или научна организация, вкл. и от други държави, на същата или на съответна академична длъжност в НХА се извършва само с избор от НС:

А) след предложение на катедрата, одобрено от ФС при финансово осигурена академична длъжност.

Б) след обявен конкурс

(2) Признаването на придобита в друго акредитирано висше училище или научна организация академична длъжност на преподавател и в НХА се извършва по предложение на катедрата, при финансово осигурена съответстваща длъжност, одобрено от ФС и утвърдено от НС.

§4. Националната художествена академия е длъжна да осигури на лицата, заварени на длъжностите „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“, които не притежават образователна и научна степен „доктор“, условия за зачисляване за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в самостоятелна подготовка в срок до 4 години от влизането в сила на този закон.

§ 5. На основание чл. 48, ал.2 от Закона за висше образование Националната художествена академия обявява и провежда и конкурси за длъжности на нехабилитирани лица (преподавател и старши преподавател), на които се възлага само преподавателска дейност по езиково обучение и спорт. Конкурсът се провежда от комисия, назначена от Ректора на НХА по покана от катедра „Психология на изкуството, художествено образование и общообразователни дисциплини“, съставена от минимум три хабилитирани лица в областта на обявения конкурс. За заемане на посочените длъжности не е задължително изискването за притежаване на образователната и научна степен „доктор“.

Настоящият правилник е приет на заседание на Академичния съвет от 23 март 2011 година и допълнен на заседание на АС от 20 април 2011 година, 26 октомври 2011 година, 04 април 2012 година, 05 декември 2012 година, 31 януари 2013 година и 5 март 2014 година, 13.02.2019 г. Промените влизат в сила от датата на приемането им в АС.

ПРОФ. Д-Р НИКОЛАЙ МЛАДЕНОВ:
зам.-ректор по учебната,
рекламно-информационната дейност,
акредитацията и академичния състав

Н-К на УМО:
СВИЛЕНА ЧЕЛЕБИЙСКА-МАТЕЕВА

„Приложение към чл. 1а, ал.1 Минимални национални изисквания към научната, преподавателската и/или художественотворческата или спортната дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ по научни области и/или професионални направления Област 8. Изкуства Професионално направление 8.1. Теория на изкуствата, 8.2. Изобразително изкуство, 8.3. Музикално и танцово изкуство, 8.4. Театрално и филмово изкуство

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности

**Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени
и академични длъжности**

Таблица 1.

Група показатели	Съдържание	Доктор	Доктор на науките	Главен асистент	Доцент	Професор
А	Показател 1	50	50	50	50	50
Б	Показател 2	–	100	–	–	–
В	Сума от показателите от 3 до 5	–	–	–	100	100
Г	Сума от показателите от 6 до 15	30	60	–	120	150
Д	Сума от показателите от 16 до 19	–	50	–	40	80
Е	Сума от показателите от 20 до края	–	–	–	50	120

Таблица 2. Брой точки по показатели

Група от показатели	Показател	Брой точки
А	1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50
Б	2. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор на науките"	100
В	3. Хабилизационен труд- публикувана монография в съответната научна област	100
	4. Реализиран авторски продукт в областта на изкуствата /филм, спектакъл, изложба, концерт и др./	50
	5. Водеща /самостоятелна/ творческа изява в областта на изкуствата	35
	6. Публикувана монография, която не е представена като основен хабилизационен труд	100
	7. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" или за присъждане на научна степен "доктор на науките"	75

Г	8.Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	30/n
	9. Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата	15/n
	10.Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	45/n
	11. Студии публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата	30/n
	12.Реализиран кратък авторски продукт в областта на изкуствата	30/n
	13. Водеща / или самостоятелна/ творческа изяваа в областта на изкуствата , която не е основен хабилитационен труд	35
	14.Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата	10
Д	15.Публикувана глава от колективна монография	20/n
	16. Цитирания и рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове	15
	17.Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране	10
	18.Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране	5
	19.Рецензии на реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата	10
	20. Придобита научна степен "доктор на науките"	40
	21.Ръководство на успешно защитил докторант /n е броят съръководители на съответния докторант/	40/n

Е	22.Участие в национален научен, образователен или художествено-творчески проект	15
	23.Участие в международен научен, образователен или художествено-творчески проект	20
	24.Ръководство на национален научен, образователен или художествено-творчески проект	30
	25.Ръководство на международен научен, образователен или художествено-творчески проект	40
	26.Публикуан университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа	40/n
	27. Публикувано университетско учебно пособие или учебнопособие, което се използва в училищната мрежа	20/n
	28.Ръководство на майсторски клас, ателие или уъркшоп в областта на изкуствата	20
	29.Творческа изява в майсторски клас, ателие или уъркшоп в областта на изкуствата	5
	30. Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от национални професионални форуми и организации	10
	31.Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от професионални форуми и организации в чужбина	20

Забележки:

1. Изпълнението на минималните национални изисквания е само условие за допуск до участие в процедурите по ЗРАСРБ.
2. Поради изискването на чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ за наличието на „монографичен труд или равностойни публикации“ в таблицата се съдържа формула за приравняването на монографията към еквивалентен брой публикации – статии или студии. Заместващите монографията статии/студии се изключват от броя на публикациите, оценявани по други показатели. При прилагането на чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ в отделни професионални направления (например някои от хуманитарните и от социалните науки) съобразно тяхната специфика се допуска само монографичен труд безприравняването му към равностойни публикации в специализирани научни издания. Отчита се значението на монографиите в хуманитарните и обществените науки. При тези науки най-голямото признание се получава чрез монографии, публикувани в страната и в чужбина, а не чрез статии или студии в списания.

3. Министерството на образованието и науката чрез НАЦИД поддържа Списък на съвременни български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, както и извършва съответните справки относно чуждестранните научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. НАЦИД определя световноизвестните бази данни с научна информация, съотносими към съответното професионално направление.

4. Министерството на образованието и науката чрез НАЦИД създава и поддържа Национален референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране. На основата на този списък се отчитат публикации и цитати в издания с научно рецензиране, които не са реферирани и индексирани, като публикациите и цитатите са приведени към публикации и цитати в реферирани и индексирани издания чрез съответни числови стойности на съответствие.

5. По отношение на монографиите с повече от един автор следва да е налице задължително разделителен протокол между авторите, като, за да се зачита трудът за монографичен, авторът следва да има самостоятелно брой страници, отговарящи на дефиницията за монография. При авторство на по-малък брой страници участието на съответния автор се счита за студия/статия.

6. Прилага се различно третиране на статиите с един автор и с няколко съавтора в различните професионални направления. При повечето области коефициентът за статията трябва да се раздели поравно между съавторите, като с „n“ се означава техният брой. Изключение се прави за области 4, 5, 6 и 7, в които водещият принос играе важна роля. В случай че авторите са подписали протокол за определяне на приноса си в публикацията, точките се разпределят на базата на съотношението в протокола. Писма от всички съавтори също се приемат за протокол за определяне на приноса.

7. Системата създава възможност за сумирането на коефициентите в рамките на една група показатели (А, Б, В, Г, Д и Е), така че да се извършва вътрешна компенсация и недостигащите точки от един показател да се допълват с точки от друг.

8. Специфични изисквания при установяване на показателите за различните академични длъжности:

а) „главен асистент“ – не се изисква изпълнение на допълнителни показатели след придобиване на образователната и научна степен „доктор“;

б) „доцент“ – не могат да се повтарят доказателства (публикации и др.) по различните показатели, представени за придобиване на образователната и

научна степен „доктор" и за придобиването на научната степен „доктор на науките" (чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ);

в) „професор" – не могат да се повтарят доказателства (публикации и др.) по различните показатели, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор" и за придобиването на научната степен „доктор на науките", и за заемане на академичната длъжност „доцент" (чл. 29, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ);

г) при заемане на академична длъжност „професор", без преди това кандидатът да е заемал академичната длъжност „доцент" (чл. 29, ал. 1, т. 2 от ЗРАСРБ), към изискуемите минимални национални изисквания за академичната длъжност „професор" трябва да се прибавят и минималните национални изисквания за академичната длъжност „доцент", като образователната и научна степен „доктор" се включва само веднъж;

д) в процедурите по т. „б" и „в" могат да се ползват и точки за публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор" или за присъждане на научна степен „доктор на науките".

9. От общия брой цитирания се изваждат тези, при които цитираната и цитиращата публикация имат поне един общ автор (т.е. автоцитатите). Всяка цитирана публикация се брои само веднъж за дадена цитираща публикация независимо от това колко пъти е спомената в текста на цитиращата статия. Могат да се представят цитирания от всички трудове на кандидата, като представените за целите на една процедура не могат да бъдат използвани в друга. Рецензия за една публикация е приравнена на едно цитиране на същата публикация.

10. С удостоверение от съответния издател за „публикувани" се приемат и статии, студии, монографии и др., които са приети за печат в издания, които притежават ISSN или ISBN.

11. При международни проекти се отчитат само средствата, които са привлечени за използване от българските учени, включени в проекта, и средствата, които са изразходвани на територията на България.

12. Хабилитационен труд е монографията или еквивалентните ѝ статии, представени по реда на чл. 24, ал. 1, т. 3 или чл. 29, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ. При процедура за заемане на академичната длъжност „доцент" или „професор" с формула за приравняване на монографията към еквивалентен брой статии се прилага и Хабилитационна разширена справка за научните приноси, представляваща кратко изложение, в което кандидатът описва мястото на проведените изследвания в съответната научна област и своите лични приноси.

Хабилитационната справка трябва да съдържа: 1. Въведение, в което накратко се описва същината на изследваните научни проблеми и тяхното място сред изследванията на другите изследователи в тази област; 2. Основни научни приноси, в които кандидатът подробно и изчерпателно описва конкретните оригинални научни приноси, с които кандидатства в конкурса; 3. Библиография, в която ясно са разграничени статиите, с които кандидатът участва в конкурса, от другите статии на кандидата и от статиите на други автори.

13. За област 8. „Изкуства“:

а) „реализиран авторски продукт“ е публично изпълнен или официално разпространен в кинорежа, по радио, TV, CD, DVD, VOD, VR, AR, WWW и други платформи авторски театрален/танцов/музикален/аудио-визуален художествен продукт (за продуцент, драматург, режисьор, композитор, хореограф, оператор, дизайнер, художник, сценограф, костюмограф, звукорежисьор, аниматор); самостоятелна художествена/сценографска/фото

графска изложба/инсталация/албум;

б) „водеща (самостоятелна) творческа изява“ е изпълнение на главна роля (солов или камерен концерт, моноспектакъл) в театрален/музикален/танцов/аудио-визуален художествен продукт;

в) „реализиран кратък авторски продукт“ е публично изпълнен или официално разпространен в кинорежа, по радио, TV, CD, DVD, VOD, VR, AR, WWW и други платформи кратък авторски театрален/танцов/музикален/аудио-визуален художествен продукт (за продуцент, драматург, режисьор, композитор, хореограф, оператор, дизайнер, художник, сценограф, костюмограф, звукорежисьор, аниматор);

г) „поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт“ е изпълнение на поддържаща роля в театрален/музикален/танцов/аудиовизуален художествен продукт (сборен концерт; соло в оркестрова творба; участие с авторски продукт в обща художествена/сценографска/фотографска изложба/инсталация/албум.